

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๑๓/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๕๑

วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัยมีว่า

ความเป็นรัฐมนตรีของนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๒๖๗ เพราะเหตุผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันหรือเป็นลูกจ้างของบริษัทดังกล่าว หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้ มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย”

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และในระหว่างดำรงตำแหน่งดังกล่าวผู้ถูกร้องได้เป็นพิธีกรในรายการ “ชิมไป บ่นไป” และ “ยกโขยง ๖ โมงเช้า” ซึ่งเป็นรายการของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ที่ออกรายการเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ ซึ่งผู้ถูกร้องเข้ารับหน้าที่พิธีกรมาตั้งแต่อ่อนดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยได้รับค่าตอบแทน และเมื่อเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ผู้ถูกร้องยังคงเป็นพิธีกรในรายการดังกล่าวให้แก่ บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด

ประเด็นต้องวินิจฉัยประการแรกว่า การเป็นพิธีกรของผู้ถูกร้อง เป็นการดำรงตำแหน่งใด ในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ บัญญัติอยู่ในหมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งบัญญัติ

ห้ามนายรัฐมนตรีและรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจ โดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน อันจะทำให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ดังนั้น การดำรงตำแหน่งใดในบริษัท ตามความแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ จึงต้อง แปลความทั้งการดำรงตำแหน่งใดในบริษัทตามที่กฎหมายรับรอง เช่น การเป็นกรรมการหรือกรรมการ ผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท หรือตำแหน่งใดที่บริษัทจัดให้มีขึ้น เช่น ประธานกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้จัดการหรือพนักงาน เป็นต้น นอกจากนั้นการดำรงตำแหน่งใดในบริษัท ยังหมายความรวมถึง ตำแหน่งใด ๆ ในทางข้อเท็จจริงซึ่งมีการยอมรับหรือแสดงออกโดยปริยายว่าเป็นตำแหน่งในบริษัทอีกด้วย

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมิได้ดำรงตำแหน่งใดในบริษัทตามที่กฎหมายรับรอง กล่าวคือ ผู้ถูกร้องมิได้เป็นกรรมการหรือกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด และมีได้ ดำรงตำแหน่งใดที่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด จัดให้มีขึ้น กล่าวคือมิได้เป็นประธานกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้จัดการ พนักงาน ฯลฯ คงได้ความแต่เพียงว่า ผู้ถูกร้องเป็นพิธีกรในรายการ “ชิมไป บ่นไป” และ “ยกโขยง ๖ โมงเช้า” ซึ่งเป็นรายการของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เท่านั้น การเป็นพิธีกรของผู้ถูกร้อง ดังกล่าวแม้จะดำเนินการมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ก็มิได้ดำเนินการติดต่อกันมาโดยตลอด เพราะบางช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องมิได้เป็นพิธีกรก็จะมีการจัดบุคคลอื่นมาทำหน้าที่แทน กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่า ผู้ถูกร้องหรือบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ได้ยอมรับหรือแสดงออกโดยปริยายว่าผู้ถูกร้องมีตำแหน่ง เป็นพิธีกรอันเป็นการดำรงตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด แต่อย่างใด ผู้ถูกร้องจึงมิได้ดำรง ตำแหน่งใดในบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗

ประเด็นต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด หรือไม่ เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ซึ่งบัญญัติห้ามนายรัฐมนตรีและรัฐมนตรี เป็นลูกจ้างของบุคคลใด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของนายรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเป็นไปโดยชอบ ป้องกันมิให้เกิดการกระทำ ที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ อันจะก่อให้เกิดสถานการณ์ขาดจริยธรรมซึ่งยากต่อการตัดสินใจ ทำให้ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ระหว่างประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อผู้ดำรงตำแหน่ง คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวของตนมากกว่าประโยชน์สาธารณะ การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตัวกับการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งขัดกันในขณะที่ผลประโยชน์ส่วนตัวได้มาจากการเสียไป ซึ่งประโยชน์สาธารณะ

การจะทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวบรรลุผลจึงมิใช่แปลความคำว่า “ลูกจ้าง” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ เพียงหมายถึงลูกจ้างตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน หรือตามกฎหมายภาษีอากร เท่านั้น เพราะกฎหมายแต่ละฉบับย่อมมีเจตนารมณ์แตกต่างกันไปตามเหตุผลแห่งการบัญญัติกฎหมายนั้น ๆ ทั้งกฎหมายดังกล่าวเป็นเพียงกฎหมายลำดับรองอันมีศักดิ์ของกฎหมายต่ำกว่ารัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ และยังมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์แตกต่างจากกฎหมายดังกล่าวอีกด้วย

ดังนั้น คำว่า “ลูกจ้าง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ จึงมีความหมายกว้างกว่าคำนิยามของกฎหมายดังกล่าว โดยต้องแปลความตามความหมายทั่วไป ซึ่งตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ว่าหมายถึง “ผู้รับจ้างทำงาน ; ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้นายจ้างโดยได้รับค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไร” โดยมีได้ค้ำนึ่งว่าจะมีการทำสัญญาจ้างเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ หรือได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง สิ้นจ้าง หรือค่าตอบแทนในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินหรือไม่ หากมีการตกลงเป็นผู้รับจ้างทำงานแล้ว ย่อมอยู่ในความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ทั้งสิ้น

ข้อเท็จจริงได้ความจากการไต่สวนผู้ถูกร้องว่า หลังจากผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรได้แล้ว ผู้ถูกร้องยังคงเป็นพิธีกรในรายการ “ชิมไป บ่นไป” และ “ยกโขยง ๖ โมงเช้า” ให้แก่บริษัท เฟซมีเดีย จำกัด โดยบริษัทดังกล่าวมีลักษณะกิจการงานที่ทำเพื่อมุ่งหาผลกำไร มิใช่เพื่อการกุศลสาธารณะ และผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนอย่างสมฐานะและภารกิจซึ่งผู้ถูกร้องเคยให้สัมภาษณ์แก่หนังสือสกุลไทยว่าผู้ถูกร้องได้รับเงินเดือนจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เดือนละ ๘๐,๐๐๐ บาท สำหรับหนังสือที่นายศักดิ์ชัย แก้ววรรณิสกุล มีถึงผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องแจ้งว่าจะทำให้เปล่า ๆ โดยไม่รับเงินค่าตอบแทนเป็นค่าน้ำมันรถเหมือนเคยนั้น ผู้ถูกร้องไม่เคยแสดงหนังสือทั้งสองฉบับมาก่อนจะถูกคณะกรรมการเลือกตั้งเรียกให้ชี้แจง ทั้งผู้ถูกร้องก็ชี้แจงยืนยันเสมือนว่าก่อนเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้รับค่าตอบแทนเป็นเพียงค่าน้ำมันรถเท่านั้น ซึ่งเป็นการขัดแย้งกับคำเบิกความของนางคาริกา รุ่งโรจน์ และหลักฐานทางภาษีที่แสดงว่าก่อนหน้านั้นผู้ถูกร้องได้รับค่าจ้างแสดง ไม่ใช่ค่าน้ำมันรถ ส่วนที่ผู้ถูกร้องเบิกความว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้รับค่าน้ำมันรถและค่าใช้จ่าย น่าจะเป็นการนำเงินไปให้คนขับรถมากกว่านั้น

เป็นการขัดแย้งกับคำชี้แจงของผู้ถูกร้องลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งให้การว่าผู้ถูกร้องได้รับค่าพาหนะเฉพาะเมื่อไปออกรายการเท่านั้น ข้อนำสืบของผู้ถูกร้องจึงมีน้ำหนักน้อยพยานหลักฐานทั้งหมดมีน้ำหนักรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องทำหน้าที่พิธีกรในรายการ ซิมไป บ่นไป หลังจากเข้าดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีแล้ว โดยผู้ถูกร้องยังคงได้รับค่าตอบแทนที่มีลักษณะเป็นทรัพย์สินจากบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องเป็นพิธีกรให้แก่บริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด จึงเป็นการรับจ้างทำกรงานตามความหมายของคำว่า “ลูกจ้าง” ตามนัยแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ แล้ว กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ถูกร้องเป็นลูกจ้างของบริษัท เฟซ มีเดีย จำกัด เป็นการกระทำอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗)

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ